

رادیو در مسیری رو به رشد

گزیده ای از بیانات ریاست محترم سازمان صدا و سیما

مهندس عزت الله ضرغامی

پرتال جامع علوم انسانی
پرتال جامع علوم انسانی و مطالعات اسلامی

چهارشنبه چهارم مردادماه ۱۳۹۱ همکاران رادیو میزبان میهمانی عزیز بودند. مهندس ضرغامی چهره شاخص دومین نشست عمومی معاون محترم صدا با مدیران ارشد رادیو در سال جاری بود و در این جمع به ایراد سخنرانی پرداخت. در دوران ریاست ایشان تاکنون معاون محترم صدا به اتفاق مدیران شبکه‌های رادیویی و مدیران واحدهای ستادی نشست‌های متعددی با ایشان داشتند و در این دوران شاهد راهنمایی‌ها، ارشادات و حمایت‌های ایشان از رادیو بوده و هستیم. در طی سال‌های گذشته و در فواصل زمانی خاص جلسات کارشناسی با حضور تمامی مدیران رادیو در دفتر کار ایشان برگزار شد و در این جلسات هر یک از مدیران گزارش مختصر و مفیدی از فعالیتها و اقدامات انجام شده در حوزه مسئولیتشان ارائه می‌کردند و ایشان نیز با دقت به این مطالب توجه نموده و پس

از آن به صراحت در مورد انتظار ایشان از رادیو سخن می‌گفتند. در اغلب جلسات افق رسانه ایشان در کنار ذکر مثال‌هایی از برنامه‌های سیما به برخی از برنامه‌های رادیو نیز اشاره می‌کردند و در ماه‌های اخیر بسیاری از برنامه‌های شاخص رادیو مورد توجه ایشان قرار گرفت و در مواردی نیز راهنمایی‌های ارزشمندی ارائه می‌نمودند که در جلسات شورای مدیران معاونت صدا در دستور کار قرار می‌گرفت و همانطور که خود ایشان فرمودند با انسجام و هماهنگی که در بدنه رادیو وجود دارد این توقعات در قالب اقدامات اجرایی پاسخ داده می‌شود.

نشست چهارم مرداد از این جهت برای مدیران و برنامه‌سازان رادیو حائز اهمیت بسیار است که ایشان تقریباً تمامی بیاناتشان را به موضوع رادیو اختصاص دادند و ضمن برشمردن نقاط قوت رادیو به زمینه‌های متعددی اشاره نمودند که رادیو با بهره‌گیری از آنها می‌تواند تلاش‌های خود را توسعه بخشیده و حضوری فعال‌تر و موثرتر در جامعه داشته باشد.

توجه به بیانات ایشان از جنبه دیگری نیز حائز اهمیت است چرا که معاون محترم صدا سال جاری را سال ایده‌های نو و تحول در محتوای برنامه‌های رادیو نام نهاده‌اند و از ابتدای سال جاری تاکنون جلسات متعددی در پیگیری اجرایی شدن این شعار برپا شده است. در این نشست‌ها علاوه بر کارشناسان رادیو از اندیشمندان و اساتید دانشگاه‌ها در حوزه رسانه نیز دعوت می‌شود تا ضمن تحلیل وضعیت موجود پیشنهادات عملی خود را در جهت ارتقا کیفی برنامه‌ها و در نهایت جذب بیشتر مخاطب و افزایش سطح رضایتمندی از برنامه‌های رادیو اعلام نمایند. برای نخستین بار در تابستان امسال شاهد راه‌اندازی شبکه رادیویی فصلی با نام رادیو تابستانه بودیم و در مدت زمان کوتاهی پس از آن رادیو تلاوت در ماه مبارک رمضان آغاز بکار کرد. در نشست افق رسانه با موضوع اخلاق رسانه‌ای مهندس ضرغامی راه‌اندازی رادیو تابستانه را اقدامی مفید از سوی معاونت صدا دانستند و خواستار تداوم اینگونه ابتکارات در زمینه‌های مختلف شدند.

بیانات مهندس ضرغامی اگرچه نشان از رضایتمندی از عملکرد معاونت صدا دارد اما افق‌های جدیدی را پیش روی ما قرار می‌دهد و بر این باور تاکید می‌گذارد که همواره باید به شرایطی بهتر اندیشید و اهداف بزرگتری را در سر پروراند. یقیناً طرح‌های جدید و اقدامات مبتکرانه نیازمند تلاش بیشتر و تحمل برخی سختی‌ها و مشکلات است اما شوق دستیابی به بهترین شرایط ممکن آن را آسان خواهد ساخت.

محمد مهدی لبیبی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی رتال جامع علوم انسانی

اما بعلت مسافرتی که پیش آمد امسال این امکان فراهم نشد اما لازم است همینجا از زحمات همه شما صمیمانه تشکر کنم.

خوشبختانه رادیو مسیری رو به رشد دارد و حرکت آن به سمت تکامل است. در بخش‌های مختلف صدا از جمله حوزه‌های مرتبط به شبکه‌های رادیویی حوزه‌های ستادی و حوزه‌های پشتیبانی فکری و محتوایی و فنی هر چقدر جلوتر می‌رویم اطمینان خاطر بیشتری پیدا می‌کنیم. این موضوع را با نگاهی عملیاتی و کارشناسی عرض می‌کنم. برخی از افراد که با رسانه آشنایی کافی ندارند ممکن است توقعاتی را مطرح کنند یا از ادبیاتی خاص استفاده کنند چرا که از بالا به رسانه نگاه می‌کنند اما اگر از نزدیک

بسم الله الرحمن الرحيم

باسلام به همه همکاران حاضر در جلسه. در ماه مبارک رمضان هستیم و از خداوند می‌خواهیم که نماز و روزه همه همکاران مورد قبول درگاه الهی واقع شود. این ماه عزیز ویژگی‌های خاصی دارد که از جمله آنها این است که در این ماه شیطان در غل و زنجیر است و اگر ما بسراغش نرویم از دست او کاری بر نمی‌آید. در این ماه راه گناه بسته است و همه ایام و لیالی آن مبارک است و شرایط خوبی برای توبه و استغفار مهیاست. انشاءالله همه ما از فیوضات این ماه بهره‌مند شویم.

قبل از بحث به این نکته اشاره کنم که همواره مقید بوده و هستم که در جشنواره سالانه رادیو شرکت کنم

به ماهیت کارها توجه کنیم و ظرایف و الزامات آنرا درک نماییم متوجه می‌شویم که علی‌رغم گستردگی کار و تعدد شبکه‌ها و برنامه‌ها انسجام و هماهنگی سازمانی خوبی در رادیو دیده می‌شود که جای تشکر دارد.

بعنوان مثال در زمینه پخش موسیقی از رادیو همواره نگرانی‌ها و دغدغه‌هایی وجود دارد که در حال حاضر بسیار کم شده است و من از آقای صوفی تشکر می‌کنم که با تلاش همکارانشان به پخش موسیقی نظم دادند و با نظارت و پیگیری آنرا اجرایی کردند.

چند وقت پیش یکی از دوستان که اتفاقاً اهل شعر و شاعری هم هستند با من تماس گرفتند و گفتند من به یک برنامه رادیویی گوش می‌دادم که به‌صورت کارشناسی در مورد شعر حافظ سخن می‌گفت و این برنامه آنقدر برای من جالب بود که حدود یک ساعت کامل شنونده این برنامه بودم. البته این نظر یک نفر است اما اگر نظرسنجی‌های مربوط به رادیو را هم مرور کنیم می‌بینیم که رادیو پر از برنامه‌های خوب و سازنده است.

شاید یکی از نکات مهم همین است که مخاطب رادیو بداند چه برنامه‌ای در چه زمانی از کدام شبکه رادیویی پخش می‌شود. باید مخاطب را آگاه کنیم که چه برنامه‌ای در چه زمانی پخش می‌شود. در حال حاضر امکان پخش برنامه‌های رادیو بصورت دیجیتال نیز فراهم شده لذا وقتی فردی به خانه می‌رسد و چندین شبکه تلویزیونی در اختیار اوست این امکان را هم دارد که شبکه‌های متعدد رادیویی را نیز دریافت کند. لذا باید در این زمینه اطلاع‌رسانی شود. مثلاً در پربیننده‌ترین برنامه‌های سیما به‌صورت زیرنویس برنامه‌های رادیو معرفی شود.

انجام اینکار و کارهای مشابه آن به هم‌افزایی می‌انجامد و این یک مزیت است. اگر برنامه رادیویی خوب باشد حتی مخاطب تلویزیون را جذب می‌کند اما نیازمند ابتکار است. مثلاً برنامه رادیو ۷ که از سیما پخش می‌شود نوعی نوآوری است بنابراین هیچ قاعده‌ای را برای همیشه ثابت ندانید چرا که هدف ما انتقال پیام به گیرنده است و در نهایت این انتقال پیام باید موجب تغییر رفتار او بشود پس هر ابتکاری که در این زمینه بتواند مارا یاری دهد مفید و ارزشمند است.

در حال حاضر شبکه‌های رادیویی خوب کار می‌کنند و مخاطبان هر یک از آنها نیز تعریف شده است و در هر شبکه متناسب با مخاطب برنامه‌سازی می‌شود. شبکه پیام، شبکه جوان، شبکه فرهنگ، شبکه ورزش، شبکه گفت‌وگو و سایر شبکه‌ها مخاطبان خاص خود را دارند اما مدام فکر کنید که آیا کار جدید دیگری هم می‌شود انجام داد؟

نمره‌ای که مردم به رادیو داده‌اند نمره خوبی است اما ملاک ما نباید تنها آمار باشد و به این بسنده کنیم که افزایش مخاطب داشته‌ایم بلکه باید ببینیم آیا از همه ظرفیت‌های موجود بهره برده‌ایم؟ برخی تصور می‌کنند برای راه‌اندازی هر شبکه بودجه کلانی صرف می‌شود در حالی که اینگونه نیست ما از همین نیروی انسانی و همین امکانات موجود استفاده کرده‌ایم اما توانستیم فرصت‌های جدیدی را بوجود بیاوریم. بعنوان مثال شبکه پویانمایی در مدت کوتاهی مورد اقبال واقع شد و ما هنوز ظرفیت‌های عظیمی داریم که باید از آنها استفاده شود.

آرشیو سازمان یک گنجینه است و وظیفه ما این است که پاسخگوی مطالبات مردم باشیم. اگر می‌توانیم کاری کنیم که بسیاری از پیام‌ها که به هر علتی به مردم نرسیده است از این طریق ارسال شود، اگر اینکار انجام نشود کوتاهی کرده‌ایم.

بسیاری از ابتکارات در کتاب‌های مربوط به رسانه ذکر نشده بلکه حاصل تجربیات رسانه‌ای است. گاهی اوقات در یک شبکه دو برنامه خوب وجود دارد و شبکه با همین دو برنامه شناخته می‌شود. برنامه‌هایی که می‌شود آنها را **ایستگاه مخاطب** نامید. این برنامه‌ها برای مخاطب مهم هستند و باید به آنها توجه شود. من گاهی اوقات با دوستان جلسه دارم اما لحظه‌ای از جلسه خارج می‌شوم تا ۵ دقیقه یک برنامه خاص را ببینم یا بشنوم و بعد به جلسه برگردم. برای من این ۵ دقیقه آنقدر جذابیت دارد که من به آن اهمیت می‌دهم.

تفاوت مهم صدا با سیما این است که شنونده رادیو تمرکز بیشتری بر برنامه رادیو دارد، به مطالب و محتوا توجه می‌کند و حتی ممکن است به فکر فرو برود. حتی شاید لازم باشد ریتم کمی کندتر شود تا او بیشتر بیندیشد. در حالیکه در سیما ریتم حرف اول را می‌زند. در رادیو و در برنامه‌های صبحگاهی که پر نشاط هستند هم ریتم دارای اهمیت است اما فردی را تصور کنید که تنها در خودرو در حال رانندگی است یا حتی دو نفر هستند اما با هم حرف نمی‌زنند و در حال گوش دادن به رادیو هستند در این حالت تمرکز بر محتوا زیاد است اما در خانه ممکن است افراد در حال شام خوردن گاهی به تلویزیون هم نگاه کنند و همزمان با هم صحبت بکنند. لذا باید سطح محتوای برنامه‌های رادیو بالا باشد و این موضوع شامل همه حوزه‌ها از معارف تا ورزش تا موضوعات علمی تا مسائل محیط‌زیست همه را در بر می‌گیرد.

در رادیو مخاطب آماده است که حرف جدی‌تری بشنود و راجع به آن فکر کند. این یک فرصت برای رادیو است و چون برنامه‌های رادیو ساختار ساده‌تری دارد بسیاری از

ای دل غمدیده حالت به شود دل بد مکن
وین سر شوریده باز آید به سامان غم مخور
در بیابان گر به شوق کعبه خواهی زد قدم
سرزنش‌ها گر کند خار مغیلان غم مخور
هان مشو نومید چون آگه نه‌ای از سرغیب
باشد اندر پرده بازی‌های پنهان غم مخور
ای دل ار سیل فنا بنیاد هستی بر کند
چون تو را نوح است پشتیبان ز طوفان غم مخور
گاهی اوقات نیاز است این اشعار برای ما تفسیر شود.
زمانی که حافظ این اشعار را می‌سروده محور خاصی در
ذهنش نبوده و بدنبال حمایت از دولت هم نبوده بلکه
سعی کرده به همه انسان‌ها در طول زمان روحیه بدهد.
بیت آخر این اشعار هم جالب است جایی که می‌گوید:

حافظا در کنج فقر و خلوت شب‌های تار
تا بود وردت دعا و درس قرآن غم مخور

پس رادیو باید گرم و صمیمی باشد. در اطراف ما
سوژه‌های متعددی است. باید به همه این موارد توجه
کنیم. خداوند در قرآن کریم به این جزئیات اشاره
می‌فرماید:

و العاديات ضحيا فالموريات قدحا فالمغيرات صباحا...
صدای نفس نفس اسب‌هایی که در میدان جهاد هستند
آنقدر مقدس است که خداوند به آنها قسم می‌خورد.
به جرقه‌هایی که از برخورد سم اسبان بر زمین تابیده
می‌شود قسم خورده می‌شود. ما در زندگی خودمان صبح
زود سرکار می‌رویم و شب برمی‌گردیم و به این ظرافت‌ها
توجه نداریم. همه اینها سوژه‌هایی هستند که می‌توانند در
انسان حس عرفانی و معنوی ایجاد کنند.

به افراد هنرمند و با استعداد میدان بدهیم و تنها تابع
کلیشه‌ها نباشیم. سعی کنیم به مردم روحیه خوب بدهیم
و از ظرفیت‌ها و امکانات موجود برای فرهنگ‌سازی در
جامعه بهره ببریم.

موفق باشید.

اگر از نزدیک به ماهیت کارها توجه کنیم و
ظرایف و الزامات آنرا درک نماییم متوجه
می‌شویم که علی‌رغم گستردگی کار و تعدد
شبکه‌ها و برنامه‌ها انسجام و هماهنگی
سازمانی خوبی در رادیو دیده می‌شود که
جای تشکر دارد.

قید و بندها در آن وجود ندارد. در رادیو می‌شود افراد مهم
و شخصیت‌های جامعه را با یک تلفن پشت خط بیاورید و
با آنها گفت‌وگو کنید. اگر رادیو مأموریت خود را به درستی
انجام دهد سطح فکری جامعه بالا می‌رود.

رادیو رسانه گرم است و ما نسبت به آن احساس نزدیکی
می‌کنیم. در برخی از برنامه‌های شبانه‌گاهی رادیو این
احساس کاملا ایجاد می‌شود. گاهی یک خانم گوینده
در رادیو آنقدر صمیمانه حرف می‌زند که تصور می‌کنید
خواهرتان کنارتان نشست و با شما صحبت می‌کند.
بسیاری از افراد از داشتن خواهر خوب محرومند لذا با
شنیدن این صدا احساس آرامش می‌کنند. در مورد آقایان
نیز همین حالت وجود دارد.

در رادیو باید احساس سخن گفتن با مردم را ایجاد کنیم.
با آنها صادقانه و صمیمی حرف بزنیم. وقتی از امید صحبت
می‌کنیم یک معنای آن این است که از پیشرفت‌ها سخن
بگوییم اما تعبیر من این است که باید کاری بکنیم که
مردم دل و دماغ فعالیت و تلاش داشته باشند. باید کاری
کنیم که وقتی مردم رادیو گوش می‌کنند روحیه بگیرند.
روحیه پیدا کردن ارتباطی به دولت ندارد بلکه موضوعی
شخصی و فردی است. گاهی یک شعر را می‌شنویم و
نسبت به آن احساسی پیدا می‌کنیم اما چند سال بعد
شنیدن همان شعر در ما تاثیر دیگری بر جای می‌گذارد.

دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نرفت
دائما یکسان نباشد حال دوران غم مخور